

med deras värden, deri inbegripna universitetens och andra offentliga läroverks; äfvensom öfver de inkomster, som tillfalla de ecklesiastika embetena och tjänsterna i riket, samt om dessa förhållanden meddela Riksdagen och allmänheten kännedom.

Stockholm den 30 Januari 1873.

Sven Nilsson
i Österslöf.

N:o 173.

*Af Herr Sven Nilsson i Österslöf: Om grundskatternas successiva afskrifning, om indelningsverkets afskaffande samt om anvä-
sande af medel för genomförande af dessa åtgärder.*

Efter den upplysning, som lemnats, angående under utarbetning varande nytt arméorganisationsförslag, att det vore bygdt på sådana grunder, att om de än icke innebure indelningsverkets upphäfvande, så skulle de heller icke utgöra hinder för afskaffande af denna inrättning, hade icke jag ämnat vid denna riksdag väcka motion rörande frågan om indelningsverkets afskaffande. Men då jag erfarit att motioner i den riktningen lära komma under behandling, och att indelningsverket af en motionär i Första Kammaren ansetts så fullkomligt hafva egenskap af grundskatt, att han föreslagit dess upphäfvande i likhet med hvad han om "öfriga grundskatter" motio-
nerat, så har jag ansett mig icke böra utan anmärkning låta en sådan grundsats framläggas och möjligen göra sig gällande, som den att indelningsverket har lika ursprung och hvilar på lika grund som grundskatterna, samt följaktligen kan och bör afskaffas på alldeles lika sätt och efter samma grund.

Den ränta eller tionde, som blifvit indelt till rustning, är grundskatt och af samma egenskap som öfriga grundskatter, tillkommen på samma sätt och hvilande på lika rättsgrund som dessa skatter. Denna viktiga omständighet utgör ett sådant samband mellan frågorna om grundskatterna och indelningsverket, att dessa frågor icke kunna lösas hvar för sig och oberoende af hvarandra. Jag anser denna sats knappt erfordra någon bevisning, emedan den som har kännedom om hit hörande förhållanden inser dess riktighet, och den som är i saknad af sådan kännedom bör förskaffa sig den innan han faller sitt omdöme. Så mycket vill jag dock hafva sagt, att jag tror knappast någon på allvar kan mena, än mindre att det skulle blifva statsmakternas beslut, att afskaffa alla kronan behållna grundskatter, men låta de till ett eller annat ändamål indelta utgå. En sådan åtgärd, om den blefve vidtagen, skulle göra vårt beskattningsväsende, som är odrägligt, outhärdligt. Man måste således, på samma gång som tanken uppstår att borttaga grundskatterna, bereda sig på att indelningsverket derefter icke kan bestå.

Men om grundskatter och indelningsverk äro så sammanbundna med och beroende af hvarandra, att den ena inrättningen icke kan bestå utan den andra, så innebär denna omständighet icke att de böra eller ens kunna borttagas efter samma grund eller under lika lång tid. Man måste taga hänsyn både till grunden för deras tillkomst och till nu bestående förhållanden. Gör man det, så skall man, vid betraktande af grunden för tillkomsten, finna att grundskatterna, inberäknadt de som äro indelta, tillkommit under förflutna tider, såsom skatter, och att deras fortsatta uttagande mera har häfden än rätten att grunda sig på. Indelningsverket deremot, såvidt dermed afses att anskaffa och underhålla manskap till rytteri, infanteri eller flotta, har tillkommit i stället för skyldigheten till personlig krigstjänst samt emot många och högtidliga försäkringar att, emot dess fullgörande, för sig och efterkommande vara befriad från utskrifning till krigstjänst. Då denna frihet upphört, så att hvarje svensk man numera är förpligtad till personlig krigstjänst, borde i och dermed det åliggande borttagas, som fordom sattes i stället för den personliga krigstjänstskyldigheten. Denna del af indelningsverket borde således, och det på fullkomlig rättsgrund, upphöra genast eller redan hafva upphört.

Något sådant har icke blifvit yrkadt och kan icke yrkas, derföre att man måste behålla den gamla försvarsorganisationen till dess man får en annan, som är betryggande, hvaraf följer att indelningsverket endast småningom kan försvinna, samtidigt med utbildningen af en ny och mera betryggande organisation, eller med andra ord: indelningsverket bör växa bort under det den nya organisationen växer till. Borttagandet af indelningsverket kräfver således ovilkorligt en öfvergångstid. Huru lång? frågar man. Den som anskaffar och underhåller manskap för indelningsverket svarar: genast, emedan han numera fullgör dubbel militärpligt, och detta anser han vara orättvist. Den som ser saken ur synpunkten af fosterlandets försvar säger: omöjligt, emedan vi måste behålla det gamla försvaret tills vi få ett nytt,

och dessutom är det antagna manskapet lagligen berättigadt att tjena qvar så länge det är tjenstbart. Denna sistnämnda uppfattning gjorde sig gällande i Andra Kammaren under lagtida riksdagen år 1871, och hvad man än deremot må anmärka, så är den icke ofosterländsk, som man velat påstå. För indelningsverkets borttagande måste således nödvändigt bestämmas någon öfvergångstid, just till följd af dessa här vidrörda viktiga omständigheter.

Annorlunda är förhållandet med grundskatterna. Deras borttagande är endast en statsekonomisk åtgärd, som *kan* verkställas genast, om man tilltror sig att underkasta landet en så genomgripande finansiell operation. Men dels skulle en sådan vara mycket vådlig, och dels må det icke förnekas, att den skulle åstadkomma förhållanden, som icke kunde försvaras såsom grundade på full rättvisa, emedan åtgärden komme att tillskynda många enskilda personer vinst på andras bekostnad. Derföre har, mig veterligen, icke heller någon föreslagit att grundskatterna skulle med ens försvinna. Man har alltid velat en öfvergångstid äfven för dessa, längre eller kortare, efter den uppfattning man haft om frågans beskaffenhet. För min del anser jag, att öfvergångstiden ingalunda bör tagas för kort, derföre att en längre tid föranleder mindre rubbningar i bestående förhållanden och medgifver erforderlig förändring uti grunderna för annan beskattning, så att de inkomster, som erfordras för statsutgifternas bestridande, kunna uttagas efter mera rättvisa grunder än hittills skett. För mig är i detta fall framtiden hufvudsak. Jag vill att beskattningssättet i vårt land, någon gång, skall komma att byggas på rättvis grund; det vill säga på hvars och ens förmåga att bära skatt. Det har icke varit min mening, och det kommer ej heller att inträffa, att jordbruket blir skattefritt eller ens mindre beskattadt än öfriga beskattningsföremål. Sättet för bevillingens utgörande behöfver, redan under de förhållanden som nu existera, undergå väsendtliga förändringar, och, i mån som grundskatter och indelningsverk försvinna, bör det fullständigt omarbetas. Man behöfver icke befara att jorden då blifver skattefri. Den kan icke undandöljas, icke heller dess afkastning så som mycket annat, som borde beskattas.

Af hvad jag nu i korthet anfört torde framgå, att jag vill grundskatternas, jemväl de indeltas, borttagande under så lång tid som är nödig för att undvika stora rubbningar i eganderätts- och beskattningsförhållanden; och indelningsverkets borttagande, såvidt dermed afses anskaffning och underhåll af manskap, på så kort tid som det kan ske utan försvagande af vårt nuvarande försvarsväsende, samt båda delarne utan hvad man kallat aflösning. En sådan kan icke åstadkommas der bördan är tyngst, emedan förmågan att erlagga aflösningen saknas, och man har dessutom icke rätt att föreskrifva den såsom obligatorisk. Eftergift måste således göras, om man vill sakens framgång. Gör man den så är man fullt berättigad att, i mån som de gamla skatterna försvinna, reglera beskattningsväsendet utan hänsyn till hvad som förut varit; men jag kan ej finna någon rätt deruti, att man först skulle taga aflösning för en gammal skatt på det man sedan skulle blifva i tillfälle ålägga en

ny i stället för den gamla, som blifvit aflöst. Annorlunda blir förhållandet om man under vissa år afskrifver, det vill säga eftergifver, den gamla skatten; ty då befinner man sig i fullkomlig rätt att för framtiden reglera beskattningen äfven på jorden efter dess förmåga att bära skatt.

Emedan, såvidt till min kännedom kommit, 30 år blifvit föreslagna som den längsta tid, hvarunder grundskatterna skulle afskrifvas, vill jag behålla samma tidsbestämmelse för dem i mitt förslag; men en så lång tid för den del af indelningsverket, som redan är ersatt med den personliga krigstjenstskyldighet som blifvit införd, anser jag innebära orättvisa emot dem som äro betungade med manskapets anskaffande och underhåll; och följaktligen att tiden för upphörande af denna skyldighet icke bör sättas längre än som nödvändigheten kräfver för ombildningen af vårt försvar. Denna ombildning, om man verkligen vill den, bör ej kunna kräfva längre tid än högst 15 år, och vill jag derföre föreslå en sådan öfvergångstid. Då det torde blifva nödigt att till Kongl. Maj:ts disposition anvisa medel, som kunna erfordras till vidtagande af nödiga åtgärder för öfvergången äfvensom för dess sätande i verket, vill jag föreslå det belopp, som till en början torde vara tillräckligt. Jag föreslår alltså:

- 1:o att Riksdagen för sin del beslutar borttagandet af grundskatterna, deri jemväl inbegripna de som för utgörande af något besvär äro indelta, under en tid af högst 30 år, på det sätt att vissa procent årligen afskrifvas och icke vidare utdebiteras;
- 2:o att Riksdagen, efter grunder som pröfvas lämpliga, för sin del beslutar upphörande af indelningsverket, såvidt dermed är förbundet anskaffande och underhåll af manskap till armén och flottan, under en tid af 15 år; och
- 3:o att Riksdagen, för de här föreslagna åtgärdernas genomförande, till Kongl. Maj:ts disposition anvisar ett förslagsanslag af 20,000 R:dr.

Stockholm den 30 Januari 1873.

Sven Nilsson
i Österslöf.

Häri instämma:

Nils Nilsson i Espinge.	Per Nilsson i Espö.	Ola Månsson från Blekinge.	Sven Nilsson i Efveröd.	Per Nilsson i Kulhult.
Jöns Andersson.	Lasse Jönsson.	Anders Persson.	O. B. Olsson.	Ola Andersson.
	Åke Andersson.		Ola Jönsson.	